Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 16ης Σεπτεμβρίου 2013*

«Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας — Περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν με σκοπό την παρεμπόδιση της διαδόσεως των πυρηνικών όπλων — Δέσμευση κεφαλαίων — Υποχρέωση αιτιολογήσεως — Εσφαλμένη εκτίμηση»

Στην υπόθεση T-489/10,

Islamic Republic of Iran Shipping Lines, με έδρα την Τεχεράνη (Ιράν), και 17 άλλες προσφεύγουσες των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται σε σχετικό παράρτημα, εκπροσωπούμενες από τον F. Randolph, QC, και τις M. Lester, barrister, και M. Taher, solicitor,

προσφεύγουσες,

κατά

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενου από τον M. Bishop και την R. Liudvinaviciute-Cordeiro,

καθού,

υποστηριζόμενο από

την **Ευρωπαϊκή Επιτροπή,** εκπροσωπούμενη από τους M. Κωνσταντινίδη και T. Scharf,

και από

τη **Γαλλική Δημοκρατία,** εκπροσωπούμενη από τους G. de Bergues και É. Ranaivoson,

παρεμβαίνουσες,

με αντικείμενο αίτημα μερικής ακυρώσεως της αποφάσεως 2010/413/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 2010, για περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν και για την κατάργηση της κοινής θέσης 2007/140/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 195, σ. 39), του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 668/2010 του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 2010, για την εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 423/2007 σχετικά με ορισμένα περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν (ΕΕ L 195, σ. 25), της αποφάσεως 2010/644/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2010, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/413 (ΕΕ L 281, σ. 81), του κανονισμού (ΕΕ) 961/2010 του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2010, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 423/2007 (ΕΕ L 281, σ. 1), και του κανονισμού (ΕΕ) 267/2012 του Συμβουλίου, της 23ης Μαρτίου 2012, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 961/2010 (ΕΕ L 88, σ. 1),

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους I. Pelikánová (εισηγήτρια), πρόεδρο, K. Jürimäe και M. van der Woude, δικαστές,

γραμματέας: N. Rosner, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 23ης Απριλίου 2013,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

1 Η υπό κρίση υπόθεση εντάσσεται στο πλαίσιο των περιοριστικών μέτρων τα οποία θεσπίστηκαν για να ασκηθεί πίεση στην Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν ώστε να παύσει τις πυρηνικές δραστηριότητες που ενέχουν κίνδυνο διαδόσεως πυρηνικών όπλων και την ανάπτυξη σχετικών συστημάτων εκτοξεύσεως (στο εξής: διάδοση των πυρηνικών όπλων).

2 Στις 26 Ιουλίου 2010 οι προσφεύγουσες, ήτοι η Islamic Republic of Iran Shipping Lines (στο εξής: IRISL) καθώς και οι 17 άλλες προσφεύγουσες των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται σε σχετικό παράρτημα, ενεγράφησαν στον κατάλογο των οντοτήτων που συμβάλλουν στη διάδοση των πυρηνικών όπλων, ο οποίος περιλαμβάνεται στο παράρτημα ΙΙ της αποφάσεως 2010/413/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 2010, για περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν και για την κατάργηση της κοινής θέσης 2007/140/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 195, σ. 39).

3 Ως εκ τούτου, οι προσφεύγουσες ενεγράφησαν στον κατάλογο του παραρτήματος V του κανονισμού (ΕΚ) 423/2007 του Συμβουλίου, της 19ης Απριλίου 2007, σχετικά με ορισμένα περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν (ΕΕ L 103, σ. 1), μέσω του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 668/2010 του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 2010, για την εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 423/2007 (ΕΕ L 195, σ. 25). Η εγγραφή αυτή είχε ως συνέπεια τη δέσμευση των κεφαλαίων και των οικονομικών πόρων των προσφευγουσών.

4 Στην απόφαση 2010/413 το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στηρίχθηκε στις ακόλουθες αιτιολογίες όσον αφορά την IRISL:

«Η IRISL έχει αναμιχθεί στην αποστολή φορτίων στρατιωτικού χαρακτήρα, καθώς και απηγορευμένων φορτίων από το Ιράν. Τρία τέτοια περιστατικά που αφορούσαν σαφείς παραβιάσεις αναφέρθηκαν στην Επιτροπή Κυρώσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας των [Ηνωμένων Εθνών] για το Ιράν. Η σχέση της IRISL με τη διάδοση ήταν τόση ώστε το [Συμβούλιο Ασφαλείας κάλεσε τα κράτη να διενεργούν επιθεωρήσεις σε πλοία της IRISL, εφόσον υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να εικάζεται ότι ένα πλοίο μεταφέρει είδη που απαγορεύουν [τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών] 1803 και 1929.»

5 Επιπλέον, στην αιτιολογία της αποφάσεως 2010/413 σχετικά με την IRISL Marine Services and Engineering Co., το Συμβούλιο εξέθεσε ότι η IRISL «έχει διευκολύνει επανειλημμένες παραβιάσεις των διατάξεων [του ψηφίσματος] 1747 του [Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών]».

6 Η απόφαση 2010/413 προσδιορίζει τις λοιπές προσφεύγουσες, κατ' ουσίαν, ως εταιρίες κατεχόμενες ή ελεγχόμενες από την IRISL ή ενεργούσες για λογαριασμό της. Η Khazar Shipping Lines, επιπροσθέτως, προσδιορίστηκε ως εταιρία η οποία «διευκολύνει αποστολές που αφορούν οντότητες κατονομασθείσες από τα [Ηνωμένα Έθνη] και τις ΗΠΑ, όπως η Τράπεζα Melli, μεταφέροντας φορτία ικανά να συντελέσουν στη διάδοση από χώρες όπως η Ρωσία και το Καζακστάν προς το Ιράν».

7 Οι αιτιολογίες που παραθέτει ο εκτελεστικός κανονισμός 668/2010 έναντι των προσφευγουσών είναι, κατ' ουσίαν, οι ίδιες με εκείνες της αποφάσεως 2010/413.

8 Με έγγραφο της 25ης Αυγούστου 2010 οι προσφεύγουσες κάλεσαν το Συμβούλιο να τους γνωστοποιήσει τα έγγραφα και τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία στηρίχθηκε η εγγραφή τους στον κατάλογο του παραρτήματος II της αποφάσεως 2010/413 και σε εκείνον του παραρτήματος V του κανονισμού 423/2007.

9 Με έγγραφο της 13ης Σεπτεμβρίου 2010 το Συμβούλιο απάντησε, μεταξύ άλλων, ότι τα στοιχεία σε βάρος της IRISL περιγράφονταν στην ετήσια έκθεση του έτους 2009 της Επιτροπής Κυρώσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών (στο εξής: Συμβούλιο Ασφαλείας), της οποίας επισύναψε σχετικό αντίγραφο.

10 Με έγγραφο της 14ης Σεπτεμβρίου 2010 οι προσφεύγουσες ζήτησαν περισσότερες εξηγήσεις και τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία στηρίχθηκε το Συμβούλιο. Το Συμβούλιο απάντησε με έγγραφο της 20ής Σεπτεμβρίου 2010, στο οποίο συνάπτονταν δύο προτάσεις λήψεως περιοριστικών μέτρων έναντι των IRISL και Khazar Shipping Lines, υποβληθείσες από τα κράτη μέλη.

11 Η εγγραφή των προσφευγουσών στο παράρτημα II της αποφάσεως 2010/413 διατηρήθηκε με την απόφαση 2010/644/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2010, για την τροποποίηση της αποφάσεως 2010/413 (ΕΕ L 281, σ. 81). Η σχετική με τις προσφεύγουσες αιτιολογία είναι όμοια προς εκείνη της αποφάσεως 2010/413.

12 Κατόπιν της καταργήσεως του κανονισμού 423/2007 με τον κανονισμό (ΕΕ) 961/2010 του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2010, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν (ΕΕ L 281, σ. 1), το Συμβούλιο συμπεριέλαβε τις προσφεύγουσες στο παράρτημα VIII του τελευταίου αυτού κανονισμού. Κατά συνέπεια, τα κεφάλαια και οι οικονομικοί πόροι των προσφευγουσών δεσμεύθηκαν δυνάμει του άρθρου 16, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού. Η σχετική με τις προσφεύγουσες αιτιολογία είναι, κατ' ουσίαν, η ίδια με εκείνη της αποφάσεως 2010/413.

13 Μετά την κατάργηση του κανονισμού 961/2010 με τον κανονισμό (ΕΕ) 267/2012 του Συμβουλίου, της 23ης Μαρτίου 2012, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν (ΕΕ L 88, σ. 1), οι προσφεύγουσες περιελήφθησαν από το Συμβούλιο στον κατάλογο του παραρτήματος IX του τελευταίου κανονισμού. Η σχετική με τις προσφεύγουσες αιτιολογία είναι, κατ' ουσίαν, η ίδια με εκείνη της αποφάσεως 2010/413. Κατά συνέπεια, τα κεφάλαια και οι οικονομικοί πόροι των προσφευγουσών δεσμεύθηκαν δυνάμει του άρθρου 23, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

14 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 8 Οκτωβρίου 2010 οι προσφεύγουσες, καθώς και οι Cisco Shipping Co. Ltd και IRISL Multimodal Transport Co., άσκησαν την παρούσα προσφυγή.

15 Με έγγραφο της 24ης Νοεμβρίου 2010 οι Cisco Shipping και IRISL Multimodal Transport παραιτήθηκαν από την προσφυγή τους. Με διάταξη του Γενικού Δικαστηρίου (τέταρτο τμήμα) της 8ης Δεκεμβρίου 2010 διαγράφηκαν από το πρωτόκολλο ως προσφεύγουσες στην υπό κρίση υπόθεση και καταδικάστηκαν στα δικαστικά έξοδά τους.

16 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 21 Δεκεμβρίου 2010 οι προσφεύγουσες προσάρμοσαν τα αιτήματά τους κατόπιν της εκδόσεως, στις 25 Οκτωβρίου 2010, της αποφάσεως 2010/644 και του κανονισμού 961/2010.

17 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 14 και στις 22 Μαρτίου 2011, η Επιτροπή και η Γαλλική Δημοκρατία ζήτησαν να παρέμβουν στην παρούσα διαδικασία υπέρ του Συμβουλίου. Με διάταξη της 10ης Μαΐου 2011 ο πρόεδρος του τετάρτου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου επέτρεψε τις παρεμβάσεις αυτές.

18 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 30 Απριλίου 2012 οι προσφεύγουσες προσάρμοσαν τα αιτήματά τους κατόπιν της εκδόσεως, στις 23 Μαρτίου 2012, του κανονισμού 267/2012.

19 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Γενικό Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφάσισε, στις 12 Μαρτίου 2013, να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας που προβλέπονται στο άρθρο 64 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, έθεσε εγγράφως ορισμένες ερωτήσεις στις προσφεύγουσες και στο Συμβούλιο και τους κάλεσε να δώσουν τις απαντήσεις τους κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

20 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις έγγραφες και προφορικές ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 23ης Απριλίου 2013.

21 Οι προσφεύγουσες ζητούν από το Γενικό Δικαστήριο:

— να ακυρώσει την απόφαση 2010/413, τον εκτελεστικό κανονισμό 668/2010, την απόφαση 2010/644, τον κανονισμό 961/2010 και τον κανονισμό 267/2012, καθόσον οι πράξεις αυτές τις αφορούν·

— να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα.

22 Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Επιτροπή, ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα.

23 Η Γαλλική Δημοκρατία ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να απορρίψει την προσφυγή.

Σκεπτικό

Επί της ουσίας

24 Οι προσφεύγουσες προβάλλουν πέντε λόγους ακυρώσεως. Ο πρώτος λόγος στηρίζεται σε προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Ο δεύτερος λόγος στηρίζεται σε παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως. Ο τρίτος λόγος στηρίζεται σε παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, του δικαιώματος της ιδιοκτησίας και σε προσβολή του δικαιώματος ασκήσεως οικονομικής δραστηριότητας. Ο τέταρτος λόγος στηρίζεται σε πλάνη εκτιμήσεως όσον αφορά τη λήψη περιοριστικών μέτρων σε βάρος τους. Ο πέμπτος λόγος στηρίζεται σε έλλειψη νομιμότητας του άρθρου 16, παράγραφος 2, του κανονισμού 961/2010 και του άρθρου 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 267/2012, καθόσον οι διατάξεις αυτές προβλέπουν απαγόρευση φορτώσεως και εκφορτώσεως εμπορευμάτων.

25 Το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι πρέπει να εξετάσει, αρχικώς, τον δεύτερο λόγο, καθόσον αφορά την αιτιολογία έναντι της IRISL, στη συνέχεια δε τον τέταρτο λόγο.

Επί του δευτέρου λόγου, που στηρίζεται σε παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, καθόσον αφορά την αιτιολογία έναντι της IRISL

26 Κατά τις προσφεύγουσες, το Συμβούλιο παρέβη την υποχρέωση αιτιολογήσεως όσον αφορά δύο σημεία. Αφενός, οι αιτιολογίες που περιλαμβάνουν οι προσβαλλόμενες πράξεις έναντι της IRISL είναι ανεπαρκείς καθόσον δεν αποδεικνύουν, με σαφήνεια και με τρόπο μη επιδεχόμενο αμφιβολία, γιατί το Συμβούλιο έκρινε ότι η IRISL πληρούσε τα κριτήρια για τη λήψη και τη διατήρηση των περιοριστικών μέτρων που την αφορούσαν, παρά τα επιχειρήματα που προέβαλαν οι προσφεύγουσες. Ειδικότερα, το Συμβούλιο περιορίστηκε να επαναλάβει όσα δέχθηκε το Συμβούλιο Ασφαλείας. Αφετέρου, καμία αιτιολογία σχετική με την IRISL δεν γνωστοποιήθηκε στις προσφεύγουσες πριν από τη λήψη των περιοριστικών μέτρων που τις αφορούσαν.

27 Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από τους παρεμβαίνοντες, αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων των προσφευγουσών.

28 Κατά τη νομολογία, η υποχρέωση αιτιολογήσεως βλαπτικής πράξεως, όπως προβλέπεται στο άρθρο 296, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ και, ειδικότερα εν προκειμένω, στο άρθρο 24, παράγραφος 3, της αποφάσεως 2010/413, στο άρθρο 15, παράγραφος 3, του κανονισμού 423/2007, στο άρθρο 36, παράγραφος 3, του κανονισμού 961/2010 και στο άρθρο 46, παράγραφος 3, του κανονισμού 267/2012, έχει ως σκοπό, αφενός, να παράσχει στον ενδιαφερόμενο επαρκείς ενδείξεις ως προς το αν η πράξη είναι ορθώς θεμελιωμένη ή αν πάσχει ενδεχομένως ελάττωμα, οπότε μπορεί να αμφισβητηθεί το κύρος της ενώπιον του δικαστή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και, αφετέρου, να παράσχει τη δυνατότητα στον εν λόγω δικαστή να ελέγξει τη νομιμότητα της πράξεως αυτής. Η ως άνω υποχρέωση αιτιολογήσεως συνιστά ουσιώδη αρχή του δικαίου της Ένωσης από την οποία χωρεί παρέκκλιση μόνο για επιτακτικούς λόγους. Ως εκ τούτου, η αιτιολογία πρέπει, καταρχήν, να κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο ταυτόχρονα με τη βλαπτική γι' αυτόν πράξη, καθόσον η έλλειψη αιτιολογίας δεν μπορεί να καλυφθεί εκ του ότι ο ενδιαφερόμενος πληροφορείται την αιτιολογία της πράξεως κατά τη διαδικασία ενώπιον του δικαστή της Ένωσης (βλ., συναφώς, απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 14ης Οκτωβρίου 2009, T-390/08, Bank Melli Iran κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2009, σ. II-3967, σκέψη 80 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

29 Κατά συνέπεια, το Συμβούλιο οφείλει να γνωστοποιεί στη θιγόμενη από τα περιοριστικά μέτρα οντότητα τους ειδικούς και συγκεκριμένους λόγους για τους οποίους κρίνει ότι πρέπει να ληφθούν τα μέτρα αυτά, εκτός αν επιτακτικοί λόγοι αναγόμενοι στην ασφάλεια είτε της Ένωσης είτε των κρατών μελών της ή απορρέοντες από τις διεθνείς σχέσεις της Ένωσης και των κρατών μελών της αποκλείουν τη γνωστοποίηση ορισμένων στοιχείων. Το Συμβούλιο οφείλει, επίσης, να εκθέτει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία από τα οποία εξαρτάται η κατά νόμο δικαιολόγηση των οικείων μέτρων, καθώς και τους λόγους για τους οποίους τα έκρινε επιβεβλημένα (βλ., συναφώς, απόφαση Bank Melli Iran κατά Συμβουλίου, σκέψη 28 ανωτέρω, σκέψη 81 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

30 Εξάλλου, η αιτιολογία πρέπει να προσαρμόζεται στη φύση της επίμαχης πράξεως και στο πλαίσιο στο οποίο αυτή εκδόθηκε. Η υποχρέωση αιτιολογήσεως πρέπει να εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως, και ιδίως του περιεχομένου της πράξεως, της φύσεως των προβαλλόμενων λόγων και του συμφέροντος για παροχή εξηγήσεων που ενδέχεται να έχουν οι αποδέκτες της πράξεως ή άλλα πρόσωπα τα οποία η πράξη αφορά άμεσα και ατομικά. Δεν απαιτείται να προσδιορίζει η αιτιολογία όλα τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που ασκούν επιρροή, καθόσον το ζήτημα της επάρκειας της αιτιολογίας πρέπει να εκτιμάται με γνώμονα όχι μόνον το γράμμα της πράξεως αυτής, αλλά και το πλαίσιό της και το σύνολο των κανόνων δικαίου που διέπουν το σχετικό θέμα. Ειδικότερα, μια βλαπτική πράξη είναι επαρκώς αιτιολογημένη εφόσον εκδόθηκε εντός ενός γενικού πλαισίου που είναι γνωστό στον ενδιαφερόμενο και το οποίο του

παρέχει τη δυνατότητα να αντιληφθεί το περιεχόμενο του ληφθέντος έναντι αυτού μέτρου (βλ. απόφαση Bank Melli Iran κατά Συμβουλίου, σκέψη 28 ανωτέρω, σκέψη 82 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

31 Πρώτον, όσον αφορά την έλλειψη γνωστοποιήσεως της αιτιολογίας πριν από την έκδοση των προσβαλλομένων πράξεων, αρκεί να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, το Συμβούλιο δεν υποχρεούται να ανακοινώνει προηγουμένως στο εμπλεκόμενο άτομο ή την εμπλεκόμενη οντότητα τους λόγους στους οποίους το θεσμικό αυτό όργανο προτίθεται να στηρίξει την αρχική αναγραφή του ονόματός τους στον κατάλογο των προσώπων και οντοτήτων των οποίων δεσμεύονται τα κεφάλαια. Πράγματι, ένα τέτοιο μέτρο, προκειμένου να μη θιγεί η αποτελεσματικότητά του, πρέπει να είναι, ως εκ της φύσεώς του, αιφνιδιαστικό και να μπορεί να εφαρμοστεί αμέσως. Σε μια τέτοια περίπτωση, αρκεί, καταρχήν, ότι το θεσμικό όργανο προβαίνει στην ανακοίνωση των αιτιολογιών στο πρόσωπο αυτό ή στην οντότητα αυτή και παρέχει στον ενδιαφερόμενο το δικαίωμα ακροάσεως ταυτόχρονα ή αμέσως μετά την έκδοση της οικείας αποφάσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Δεκεμβρίου 2011, C-27/09 P, Γαλλία κατά People's Mojahedin Organization of Iran, Συλλογή 2011, σ. I-13427, σκέψη 61).

32 Δεύτερον, όσον αφορά την προβαλλόμενη ανεπάρκεια αιτιολογίας, πρέπει να σημειωθεί, εισαγωγικώς, ότι, κατά το Συμβούλιο και την Επιτροπή, τα περιοριστικά μέτρα που αφορούν την IRISL μπορούν να στηριχθούν σε δύο ανεξάρτητες έννομες βάσεις. Αφενός, κατ' αυτούς, οι περιστάσεις των οποίων γίνεται επίκληση έναντι της IRISL αποδεικνύουν ότι η τελευταία παρείχε στήριξη στη διάδοση των πυρηνικών όπλων υπό την έννοια του άρθρου 20, παράγραφος 1, στοιχείο β', της αποφάσεως 2010/413, του άρθρου 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 423/2007, του άρθρου 16, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 961/2010 και του άρθρου 23, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 267/2012 (στο εξής: πρώτο κριτήριο). Αφετέρου, από τις ίδιες περιστάσεις προκύπτει ότι η IRISL συνέδραμε πρόσωπο, οντότητα ή οργανισμό που περιλαμβάνεται σε σχετικό κατάλογο να παραβεί τις διατάξεις της αποφάσεως 2010/413, του κανονισμού 961/2010, του κανονισμού 267/2012 και των εφαρμοστέων αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας, υπό την έννοια του άρθρου 20, παράγραφος 1, στοιχείο β', της αποφάσεως 2010/413, του άρθρου 16, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 961/2010 και του άρθρου 23, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 267/2012 (στο εξής: δεύτερο κριτήριο).

33 Επομένως, πρέπει να εξακριβωθεί αν το Συμβούλιο αιτιολόγησε, επαρκώς κατά νόμο, την εφαρμογή καθενός από τα δύο αυτά εναλλακτικά κριτήρια έναντι της IRISL. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να ληφθεί υπόψη, επιπλέον της αιτιολογίας των προσβαλλομένων πράξεων, η ετήσια έκθεση της Επιτροπής Κυρώσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας για το έτος 2009, που γνωστοποιήθηκε στις προσφεύγουσες στις 13 Σεπτεμβρίου 2010, και η πρόταση λήψεως περιοριστικών μέτρων έναντι της IRISL, που γνωστοποιήθηκε από το Συμβούλιο στις προσφεύγουσες με έγγραφο της 20ής Σεπτεμβρίου 2010. Πράγματι, τα στοιχεία αυτά ανακοινώθηκαν πριν από την άσκηση της προσφυγής.

34 Όσον αφορά το πρώτο κριτήριο, η αιτιολογία των προσβαλλομένων πράξεων, που παρατίθεται στη σκέψη 4 ανωτέρω, αφορά, αφενός, τρία περιστατικά στο πλαίσιο των οποίων η IRISL εμπλεκόταν στη μεταφορά στρατιωτικού υλικού προελεύσεως Ιράν, τα οποία το Συμβούλιο χαρακτήρισε ως «δραστηριότητες που ενέχουν κίνδυνο διαδόσεως πυρηνικών όπλων», και, αφετέρου, τη θέση του Συμβουλίου Ασφαλείας έναντι της IRISL.

35 Η ετήσια έκθεση της Επιτροπής Κυρώσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας για το έτος 2009 παρέχει συμπληρωματικές λεπτομέρειες σχετικά με τα εν λόγω τρία περιστατικά, καθόσον διευκρινίζει, μεταξύ άλλων, ότι αφορούσαν την κατάσχεση απαγορευμένων φορτίων από τις αρχές και προσδιορίζει τα εμπλεκόμενα πλοία.

36 Εξεταζόμενα από κοινού, τα στοιχεία αυτά είναι επαρκή ώστε να παράσχουν τη δυνατότητα στις προσφεύγουσες να κατανοήσουν ότι το Συμβούλιο στηρίχθηκε, αφενός, στα τρία περιστατικά που αφορούσαν τη μεταφορά απαγορευμένων φορτίων από την IRISL και, αφετέρου, στο γεγονός ότι το

Συμβούλιο Ασφαλείας έκρινε αναγκαίο να ζητήσει από τα κράτη να επιθεωρούν, υπό ορισμένες περιστάσεις, τα πλοία της IRISL, προκειμένου να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η τελευταία αυτή εταιρία παρείχε στήριξη στη διάδοση των πυρηνικών όπλων. Κατά τα λοιπά, τα τρία περιστατικά περιγράφονται με επαρκή ακρίβεια, πράγμα το οποίο επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι οι προσφεύγουσες ασχολήθηκαν λεπτομερώς με τις σχετικές περιστάσεις, τόσο με τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν στο Συμβούλιο όσο και με τα υπομνήματά τους ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

37 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει ακόμη να απορριφθεί το επιχείρημα των προσφευγουσών ότι το Συμβούλιο κακώς περιορίστηκε στο να επαναλάβει τις αιτιολογίες που παρέσχε το Συμβούλιο Ασφαλείας. Πράγματι, τίποτα δεν εμποδίζει το Συμβούλιο να υιοθετεί την αιτιολογία άλλων οργάνων ή οργανισμών, υπό την προϋπόθεση ότι αυτή είναι αρκούντως συγκεκριμένη.

38 Αντιθέτως, η εφαρμογή του δευτέρου κριτηρίου έναντι της IRISL δεν αιτιολογείται επαρκώς κατά νόμο. Πράγματι, αφενός, η αιτιολογία που παρατίθεται στη σκέψη 4 ανωτέρω δεν αναφέρεται στο γεγονός ότι οι ενέργειες που προσάπτονται στην IRISL συνδέονται με πρόθεση καταστρατηγήσεως του αποτελέσματος περιοριστικών μέτρων που αφορούν τρίτον. Αφετέρου, μολονότι η αιτιολογία που παρατίθεται στη σκέψη 5 ανωτέρω αναφέρεται στο γεγονός ότι η IRISL διευκόλυνε επανειλημμένες παραβάσεις των διατάξεων του ψηφίσματος 1747 (2007) του Συμβουλίου Ασφαλείας, δεν διευκρινίζει ούτε τη φύση των προβαλλόμενων παραβάσεων ούτε τις σχετικές ημερομηνίες ούτε τις εμπλεκόμενες οντότητες ή τα σχετικά προϊόντα. Κατά συνέπεια, ακόμα και αν γίνει δεκτό ότι μπορεί να ληφθεί υπόψη καίτοι δεν είχε προβληθεί ρητώς έναντι της IRISL, η αιτιολογία αυτή είναι υπερβολικά αόριστη.

39 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να απορριφθεί ο δεύτερος λόγος καθόσον αφορά την εφαρμογή του πρώτου κριτηρίου στην IRISL και να γίνει δεκτός καθόσον αφορά την εφαρμογή στην τελευταία αυτή εταιρία του δευτέρου κριτηρίου. Λαμβανομένου υπόψη ότι τα δύο προαναφερθέντα κριτήρια είναι εναλλακτικά, η ανεπαρκής αιτιολογία που αφορά το δεύτερο κριτήριο δεν δικαιολογεί την ακύρωση των προσβαλλομένων πράξεων καθόσον αφορούν την IRISL. Ωστόσο, λαμβανομένης υπόψη της διαπιστώσεως που περιλαμβάνεται στη σκέψη 38 ανωτέρω, το δεύτερο κριτήριο δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη κατά την εξέταση των άλλων λόγων των προσφευγουσών.

Επί του τετάρτου λόγου, που στηρίζεται σε πλάνη εκτιμήσεως όσον αφορά τη λήψη περιοριστικών μέτρων έναντι των προσφευγουσών

40 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι το Συμβούλιο υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως κρίνοντας ότι έπρεπε να ληφθούν περιοριστικά μέτρα έναντι αυτών, καθόσον στηρίχθηκε σε απλές υποθέσεις, ότι δεν προσδιόρισε στοιχεία που να δικαιολογούν το συμπέρασμα ότι αυτές εμπλέκονταν στη διάδοση των πυρηνικών όπλων και ότι δεν έλαβε υπόψη τα επιχειρήματά τους.

41 Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Επιτροπή και από τη Γαλλική Δημοκρατία αμφισβητεί το βάσιμο των επιχειρημάτων των προσφευγουσών.

42 Κατά πάγια νομολογία, ο δικαστικός έλεγχος της νομιμότητας πράξεως με την οποία ελήφθησαν περιοριστικά μέτρα σε βάρος οντότητας εκτείνεται στην εκτίμηση των γεγονότων και των περιστάσεων βάσει των οποίων δικαιολογείται η πράξη, καθώς και στην εξέταση των αποδεικτικών και πληροφοριακών στοιχείων επί των οποίων στηρίζεται η εκτίμηση αυτή. Σε περίπτωση αμφισβητήσεως, στο Συμβούλιο εναπόκειται να προσκομίσει τα στοιχεία αυτά για να ελεγχθούν από τον δικαστή της Ένωσης (βλ., συναφώς, απόφαση Bank Melli Iran κατά Συμβουλίου, σκέψη 28 ανωτέρω, σκέψεις 37 και 107).

43 Κατά συνέπεια, εν προκειμένω, πρέπει να εξακριβωθεί αν ορθώς το Συμβούλιο έκρινε ότι έπρεπε να ληφθούν περιοριστικά μέτρα έναντι των προσφευγουσών λόγω, αφενός, της περιστάσεως ότι η IRISL και η Khazar Shipping Lines εμπλέκονταν στη διάδοση των πυρηνικών όπλων και λόγω, αφετέρου, της περιστάσεως ότι οι λοιπές πέραν της IRISL προσφεύγουσες κατέχονταν ή ελέγχονταν από την τελευταία ή ενεργούσαν για λογαριασμό της.

– Επί της εμπλοκής της IRISL στη διάδοση των πυρηνικών όπλων

44 Οι προσφεύγουσες αμφισβητούν ότι οι περιστάσεις των οποίων έγινε επίκληση έναντι της IRISL δικαιολογούν τη λήψη περιοριστικών μέτρων έναντι αυτής. Εκθέτουν, ιδίως, ότι τα τρία περιστατικά που συνδέονταν με μεταφορά από την IRISL απαγορευόμενων προϊόντων δεν αφορούσαν τη διάδοση των πυρηνικών όπλων, αλλά στρατιωτικό υλικό και, επομένως, δεν δικαιολογούσαν τη λήψη των περιοριστικών μέτρων που αφορούσαν την εν λόγω διάδοση. Η διαπίστωση αυτή επιρρωννύεται από το γεγονός ότι τα σχετικά περιστατικά δεν οδήγησαν στη λήψη περιοριστικών μέτρων έναντι της IRISL ή άλλων προσφευγουσών από το Συμβούλιο Ασφαλείας. Επιπλέον, εν πάση περιπτώσει, η IRISL αγνοούσε τη φύση των μεταφερόμενων αγαθών.

45 Το Συμβούλιο και οι παρεμβαίνοντες διάδικοι αμφισβητούν το βάσιμο των επιχειρημάτων των προσφευγουσών. Κατά το Συμβούλιο, πρώτον, μολονότι τα τρία περιστατικά που προσάπτονται στην IRISL αφορούν στρατιωτικό υλικό, συνιστούν στήριξη της διαδόσεως των πυρηνικών όπλων, δεδομένου ότι αντιβαίνουν προς τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας σχετικά με τη διάδοση των πυρηνικών όπλων. Η διαπίστωση αυτή επιβεβαιώνεται από τη θέση του Συμβουλίου Ασφαλείας. Δεύτερον, ανεξάρτητα από τον χαρακτηρισμό των τριών προαναφερθέντων περιστατικών, το γεγονός ότι η IRISL, σημαντική ναυτιλιακή εταιρία με διεθνή παρουσία της οποίας το κεφάλαιο κατέχει το Ιρανικό Κράτος, μετέφερε απαγορευμένο στρατιωτικό υλικό συνεπάγεται κατ' ανάγκη ότι μετέφερε επίσης υλικό σχετικό με τη διάδοση των πυρηνικών όπλων, δεδομένου ότι η ανάπτυξη δραστηριοτήτων σχετικών με τη διάδοση αυτή απαιτεί την παροχή υπηρεσιών θαλάσσιας μεταφοράς. Τρίτον, εν πάση περιπτώσει, από τα τρία περιστατικά στα οποία εμπλεκόταν η IRISL προκύπτει το σοβαρό ενδεχόμενο να μετέφερε η IRISL υλικό συνδεόμενο με τη διάδοση των πυρηνικών όπλων. Επομένως, η λήψη και η διατήρηση σε ισχύ περιοριστικών μέτρων έναντι αυτής ήταν δικαιολογημένη για λόγους προλήψεως.

46 Πρέπει να εξεταστεί το βάσιμο των δικαιολογιών που παραθέτει το Συμβούλιο για τη λήψη και τη διατήρηση σε ισχύ περιοριστικών μέτρων έναντι της IRISL.

47 Πρώτον, το άρθρο 20, παράγραφος 1, στοιχείο β', της αποφάσεως 2010/413 προβλέπει τη δέσμευση κεφαλαίων «προσώπων ή οντοτήτων […] που […] υποστηρίζουν τις ικανές να συντελέσουν στη διάδοση πυρηνικές δραστηριότητες του Ιράν ή την ανάπτυξη φορέων πυρηνικών όπλων, συν τοις άλλοις μέσω συνεργίας στην προμήθεια των απαγορευμένων ειδών, αγαθών, εξοπλισμών, υλικών και τεχνολογιών». Ομοίως, το άρθρο 16, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 961/2010 και το άρθρο 23, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 267/2012 αφορούν ιδίως οντότητες «παρέχο[υσες] στήριξη σε επικίνδυνες πυρηνικές δραστηριότητες του Ιράν όσον αφορά τη διάδοση πυρηνικών όπλων ή την εκ μέρους του ανάπτυξη συστημάτων εκτόξευσης πυρηνικών όπλων, μεταξύ άλλων με την ανάμιξή τους στην προμήθεια απαγορευμένων αγαθών και τεχνολογιών». Το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχεία α' και β', του κανονισμού 423/2007 αφορά ιδίως πρόσωπα και οντότητες που παρέχουν στήριξη στη διάδοση των πυρηνικών όπλων, χωρίς να αναφέρεται ρητώς στην κτήση τεχνολογιών και απαγορευμένων αγαθών.

48 Η διατύπωση που χρησιμοποιεί ο νομοθέτης συνεπάγεται ότι η λήψη περιοριστικών μέτρων σε βάρος προσώπου ή οντότητας, λόγω της στηρίξεως που φέρεται να έχει παράσχει στη διάδοση των πυρηνικών όπλων, προϋποθέτει προγενέστερη συμπεριφορά που να πληροί το κριτήριο αυτό. Αντιθέτως, δεν επαρκεί απλώς ο κίνδυνος να παράσχει το οικείο πρόσωπο ή η οικεία οντότητα στο

μέλλον στήριξη στη διάδοση των πυρηνικών όπλων (βλ., επ' αυτού, απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 25ης Απριλίου 2012, T-509/10, Manufacturing Support & Procurement Kala Naft κατά Συμβουλίου, σκέψη 115).

49 Επομένως, το άρθρο 20, παράγραφος 1, στοιχείο β', της αποφάσεως 2010/413, το άρθρο 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 423/2007, το άρθρο 16, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 961/2010 και το άρθρο 23, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 267/2012 επέβαλλαν στο Συμβούλιο την υποχρέωση να διαπιστώσει πραγματική στήριξη εκ μέρους της IRISL στη διάδοση των πυρηνικών όπλων.

50 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, με τα ψηφίσματα 1737 (2006), 1747 (2007), 1803 (2008) και 1929 (2009), το Συμβούλιο Ασφαλείας, ενεργώντας βάσει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, έλαβε ορισμένα περιοριστικά μέτρα με σκοπό να πείσει την Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν να συμμορφωθεί προς το ψήφισμα 1737 (2006), δυνάμει του οποίου η Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν έπρεπε να αναστείλει αμελλητί κάθε δραστηριότητα συνδεόμενη με τον εμπλουτισμό και την επεξεργασία, καθώς και τις εργασίες σχετικά με όλα τα σχέδια που αφορούν το βαρύ ύδωρ, και να λάβει ορισμένα μέτρα που του υπέδειξε το Διοικητικό Συμβούλιο του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας (ΔΟΑΕ), τα οποία το Συμβούλιο Ασφαλείας έκρινε ουσιώδη για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης όσον αφορά το ότι με το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν επιδιώκονται αποκλειστικά ειρηνικοί σκοποί. Επιπλέον της επιβληθείσας στην Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν απαγορεύσεως να εξάγει αγαθά και τεχνολογίες που σχετίζονται με τις πυρηνικές δραστηριότητές του τις συνδεόμενες με το ενδεχόμενο διαδόσεως των πυρηνικών όπλων, ή με την κατασκευή συστημάτων εκτοξεύσεως πυρηνικών όπλων [παράγραφος 7 του ψηφίσματος 1737 (2006)], τα ψηφίσματα αυτά προβλέπουν επίσης ότι το Ιράν δεν πρέπει να παρέχει, να πωλεί ή να μεταφέρει, αμέσως ή εμμέσως, από το έδαφός του ή μέσω υπηκόων του ή με πλοία ή αεροσκάφη που φέρουν τη σημαία του, κανένα όπλο ή άλλο συναφές υλικό και ότι όλα τα κράτη πρέπει να απαγορεύουν την εκ μέρους υπηκόων τους κτήση των υλικών αυτών από την Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν, ή μέσω πλοίων ή αεροσκαφών που φέρουν τη σημαία τους, ανεξαρτήτως του αν τα σχετικά υλικά προέρχονται ή όχι από το έδαφος του Ιράν [παράγραφος 5 του ψηφίσματος 1747 (2007)].

51 Τα απαγορευτικά αυτά μέτρα, μολονότι εντάσσονται στο ίδιο γενικό πλαίσιο και επιδιώκουν τον ίδιο σκοπό, είναι ωστόσο διαφορετικά όσον αφορά τα αγαθά και τις τεχνολογίες που αφορούν. Ειδικότερα, το γεγονός ότι ένα αγαθό καλύπτεται από την απαγόρευση που προβλέπεται στην παράγραφο 5 του ψηφίσματος 1747 (2007) δεν σημαίνει οπωσδήποτε ότι επίσης καλύπτεται από εκείνη που αφορά τα αγαθά και τις τεχνολογίες που σχετίζονται με τις πυρηνικές δραστηριότητες της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν οι οποίες ενέχουν κίνδυνο διαδόσεως πυρηνικών όπλων ή κατασκευής συστημάτων εκτοξεύσεως πυρηνικών όπλων από την Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν, που προβλέπεται στην παράγραφο 7 του ψηφίσματος 1737 (2006).

52 Εν προκειμένω, από την ετήσια έκθεση της Επιτροπής Κυρώσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας για το έτος 2009 προκύπτει ότι τα τρία περιστατικά στα οποία εμπλεκόταν η IRISL αφορούσαν προβαλλόμενες παραβάσεις της απαγορεύσεως που προβλέπεται στην παράγραφο 5 του ψηφίσματος 1747 (2007), αφορώσας την εξαγωγή όπλων και συναφούς υλικού από την Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν. Αντιθέτως, τα λοιπά έγγραφα του φακέλου που γνωστοποίησε το Συμβούλιο στις προσφεύγουσες, αιτήσει τους, και τα οποία προσκομίστηκαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου δεν περιλαμβάνουν στοιχεία από τα οποία να μπορεί να συναχθεί ότι τα εν λόγω αγαθά καλύπτονταν, παράλληλα, από την απαγόρευση που αφορά υλικό σχετικό με τη διάδοση των πυρηνικών όπλων, η οποία προβλέπεται στην παράγραφο 7 του ψηφίσματος 1737 (2006).

53 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το Συμβούλιο υποστήριξε, συναφώς, ότι τα τρία επίμαχα περιστατικά σχετίζονταν με τη διάδοση των πυρηνικών όπλων, καθόσον η Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν χρησιμοποιούσε την εξαγωγή όπλων και συναφούς υλικού προς χρηματοδότησή της. Εντούτοις, το επιχείρημα αυτό δεν περιλαμβάνεται ούτε στην αιτιολογία των προσβαλλομένων πράξεων ούτε στα έγγραφα και τα αποδεικτικά στοιχεία που γνωστοποιήθηκαν στις προσφεύγουσες αιτήσει τους.

Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη, εν προκειμένω, προκειμένου να δικαιολογήσει την εγγραφή της IRISL στον σχετικό κατάλογο σε συνάρτηση με το νομικό κριτήριο περί παροχής στηρίξεως στη διάδοση των πυρηνικών όπλων. Επίσης, και εν πάση περιπτώσει, πρέπει να προστεθεί ότι το Συμβούλιο δεν προέβαλε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου καμία συγκεκριμένη ένδειξη ικανή να στηρίξει το επιχείρημα ότι η εκ μέρους της IRISL μεταφορά απαγορευόμενου στρατιωτικού υλικού χρησίμευε για τη χρηματοδότηση της διαδόσεως των πυρηνικών όπλων.

54 Το Συμβούλιο υποστηρίζει εντούτοις ότι το ότι τα τρία περιστατικά στα οποία εμπλεκόταν η IRISL συνιστούν στήριξη στη διάδοση των πυρηνικών όπλων, παρά το γεγονός ότι δεν αφορούσαν υλικό σχετιζόμενο με τη διάδοση αυτή, αποδεικνύεται από τη θέση του Συμβουλίου Ασφαλείας έναντι της IRISL.

55 Συναφώς, αληθεύει ασφαλώς ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας ζήτησε από τα κράτη να επιθεωρούν τα πλοία της IRISL, υπό την προϋπόθεση όμως ότι υφίστανται στοιχεία βάσει των οποίων ευλόγως μπορεί να υποτεθεί ότι τα πλοία αυτά μεταφέρουν αγαθά απαγορευόμενα δυνάμει των ψηφισμάτων 1803 (2008) και 1929 (2009). Ομοίως, έλαβε περιοριστικά μέτρα έναντι τριών οντοτήτων που ανήκουν στην IRISL ή ελέγχονται από αυτήν.

56 Εντούτοις, αφενός, τα περιοριστικά μέτρα που έλαβε το Συμβούλιο Ασφαλείας δεν αφορούν την ίδια την IRISL, ενώ η δικογραφία του Γενικού Δικαστηρίου δεν περιλαμβάνει στοιχεία που να εκθέτουν τις συγκεκριμένες αιτιολογίες για τη λήψη τους.

57 Αφετέρου, η πρόσκληση στα κράτη να επιθεωρούν υπό ορισμένες περιστάσεις τα πλοία της IRISL αποδεικνύει ότι, κατά την άποψη του Συμβουλίου Ασφαλείας, υπάρχει κίνδυνος η IRISL να παρέχει στήριξη στη διάδοση των πυρηνικών όπλων. Αντιθέτως, δεν αποδεικνύει ότι υπήρξε πράγματι τέτοια στήριξη από την IRISL, αντιθέτως προς όσα επιτάσσουν το άρθρο 20, παράγραφος 1, στοιχείο β', της αποφάσεως 2010/413, το άρθρο 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 423/2007, το άρθρο 16, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 961/2010 και το άρθρο 23, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 267/2012.

58 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι δεν αποδείχθηκε ότι, μεταφέροντας, τρεις φορές, στρατιωτικό υλικό κατά παράβαση της απαγορεύσεως που προβλέπεται στην παράγραφο 5 του ψηφίσματος 1747 (2007), η IRISL παρέσχε στήριξη στη διάδοση των πυρηνικών όπλων. Επομένως, τα τρία επίμαχα περιστατικά δεν δικαιολογούν τη λήψη περιοριστικών μέτρων έναντι της IRISL.

59 Δεύτερον, πρέπει να υπομνησθεί ότι η επιβολή και διατήρηση σε ισχύ περιοριστικών μέτρων δεν μπορεί βασίμως να στηρίζεται σε τεκμήριο που δεν προβλέπεται από την εφαρμοστέα κανονιστική ρύθμιση και που δεν ανταποκρίνεται στον σκοπό της ρυθμίσεως αυτής (βλ., επ' αυτού, απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Μαρτίου 2012, C-376/10 P, Tay Za κατά Συμβουλίου, σκέψη 69).

60 Όμως, εν προκειμένω, το επιχείρημα του Συμβουλίου ότι, αν η IRISL μετέφερε στρατιωτικό υλικό κατά παράβαση της απαγορεύσεως που προβλέπεται στην παράγραφο 5 του ψηφίσματος 1747 (2007), οπωσδήποτε μετέφερε επίσης υλικό σχετιζόμενο με τη διάδοση των πυρηνικών όπλων, δεν στηρίζεται από κάποιο πληροφοριακό στοιχείο ή άλλη συγκεκριμένη απόδειξη. Με τον τρόπο αυτό, στηρίζεται σε τεκμήριο, το οποίο δεν προβλέπεται από την απόφαση 2010/413, από τον κανονισμό 423/2007, από τον κανονισμό 961/2010 και από τον κανονισμό 267/2012, όπως προκύπτει από τη σκέψη 48 ανωτέρω. Ένα τέτοιο τεκμήριο δεν συνάδει, εξάλλου, προς την οικονομία των προαναφερόμενων νομικών πράξεων, καθόσον αγνοεί τη διάκριση μεταξύ των μέτρων που απαγορεύουν την εξαγωγή όπλων και συναφούς υλικού και εκείνων που απαγορεύουν τη μεταφορά υλικού σχετιζόμενου με τη διάδοση των πυρηνικών όπλων.

61 Υπό τις συνθήκες αυτές, το επιχείρημα του Συμβουλίου ότι η IRISL οπωσδήποτε μετέφερε υλικό σχετιζόμενο με τη διάδοση των πυρηνικών όπλων δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

62 Τρίτον, καθόσον το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι τα τρία περιστατικά στα οποία εμπλεκόταν η IRISL αποδεικνύουν την ύπαρξη σοβαρού κινδύνου να μεταφέρει υλικό σχετιζόμενο με τη διάδοση των πυρηνικών όπλων, πρέπει να υπομνησθεί ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 48 ανωτέρω, η ύπαρξη ενός τέτοιου κινδύνου δεν αρκεί για να δικαιολογήσει την επιβολή και διατήρηση σε ισχύ περιοριστικών μέτρων λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 20, παράγραφος 1, στοιχείο β', της αποφάσεως 2010/413, του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχεία α' και β', του κανονισμού 423/2007, του άρθρου 16, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 961/2010 και του άρθρου 23, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 267/2012.

63 Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι, λαμβανομένης υπόψη της μυστικότητας των πράξεων διαδόσεως των πυρηνικών όπλων, το να απαιτείται από το όργανο αυτό να προσδιορίζει συγκεκριμένα τις μεταφορές που αφορούν ειδικά υλικό σχετιζόμενο με τη διάδοση των πυρηνικών όπλων και όχι άλλα απαγορευόμενα αγαθά στερεί από τα περιοριστικά μέτρα τη δυνατότητα επιτεύξεως του σκοπού τους, ο οποίος είναι αποτρεπτικός.

64 Συναφώς, αν το Συμβούλιο κρίνει ότι η εφαρμοστέα κανονιστική ρύθμιση δεν του παρέχει τη δυνατότητα να παρέμβει με τρόπο αρκούντως αποτελεσματικό προκειμένου να καταστείλει τη διάδοση των πυρηνικών όπλων, έχει τη δυνατότητα να την προσαρμόσει αναλόγως ως νομοθέτης, με την επιφύλαξη της ασκήσεως ελέγχου νομιμότητας από τον δικαστή της Ένωσης, ώστε να διευρύνει τις περιπτώσεις στις οποίες μπορούν να λαμβάνονται περιοριστικά μέτρα.

65 Αντιθέτως, η εξασφάλιση του ευρύτερου δυνατού αποτελέσματος των περιοριστικών μέτρων δεν μπορεί να συνεπάγεται ερμηνεία της ισχύουσας κανονιστικής ρυθμίσεως σε αντίθεση προς το σαφές γράμμα της.

66 Κατά συνέπεια, ακόμα και αν μπορεί να γίνει δεκτό ότι το γεγονός ότι η IRISL εμπλεκόταν σε τρία περιστατικά αφορώντα τη μεταφορά στρατιωτικού υλικού κατά παράβαση της απαγορεύσεως που προβλέπεται στην παράγραφο 5 του ψηφίσματος 1747 (2007) αυξάνει τον κίνδυνο να εμπλέκεται επίσης η εταιρία αυτή σε περιστατικά που αφορούν τη μεταφορά υλικού σχετιζόμενου με τη διάδοση των πυρηνικών όπλων, η περίσταση αυτή δεν δικαιολογεί, στο παρόν στάδιο εξελίξεως της εφαρμοστέας κανονιστικής ρυθμίσεως, την επιβολή και διατήρηση σε ισχύ περιοριστικών μέτρων έναντι αυτής.

67 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, συνάγεται ότι τα στοιχεία που προσκόμισε το Συμβούλιο δεν δικαιολογούν την επιβολή και διατήρηση σε ισχύ περιοριστικών μέτρων έναντι της IRISL.

68 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτός ο τέταρτος λόγος όσον αφορά την IRISL.

– Επί της εμπλοκής της Khazar Shipping Lines στη διάδοση των πυρηνικών όπλων

69 Κατά την αιτιολογία των προσβαλλομένων πράξεων, η Khazar Shipping Lines εμπλέκεται στη διάδοση των πυρηνικών όπλων, καθόσον διευκόλυνε την εκτέλεση μεταφορών για οντότητες κατονομαζόμενες από τα Ηνωμένα Έθνη και τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, μεταξύ των οποίων η «τράπεζα Melli».

70 Η Khazar Shipping Lines υποστηρίζει ότι δεν εμπλέκεται στη διάδοση των πυρηνικών όπλων, ισχυρίζεται δε ιδίως ότι ούτε μετέφερε σχετικά φορτία ούτε παρέσχε υπηρεσίες στην Bank Melli Iran. Προσθέτει ότι αντέκρουσε τις αιτιάσεις που την αφορούσαν με τις παρατηρήσεις της προς στο Συμβούλιο.

71 Το Συμβούλιο και οι παρεμβαίνοντες διάδικοι αμφισβητούν τα επιχειρήματα της Khazar Shipping Lines.

72 Συναφώς, αρκεί να σημειωθεί ότι, ενώ η Khazar Shipping Lines αμφισβητεί το βάσιμο των αιτιάσεων σε βάρος της, το Συμβούλιο δεν προσκόμισε κανένα πληροφοριακό στοιχείο ή άλλες αποδείξεις για να τις στηρίξει. Υπό τις συνθήκες αυτές, σύμφωνα με τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 42 ανωτέρω, οι εν λόγω αιτιάσεις δεν δικαιολογούν την επιβολή και διατήρηση σε ισχύ περιοριστικών μέτρων έναντι της Khazar Shipping Lines. Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτός ο τέταρτος λόγος καθόσον αφορά την εμπλοκή της Khazar Shipping Lines στη διάδοση των πυρηνικών όπλων.

– Επί του γεγονότος ότι οι λοιπές πέραν της IRISL προσφεύγουσες κατέχονται ή ελέγχονται από αυτήν ή ενεργούν για λογαριασμό της

73 Οι λοιπές πέραν της IRISL προσφεύγουσες αμφισβητούν τη λήψη περιοριστικών μέτρων έναντι αυτών με την αιτιολογία ότι κατέχονται ή ελέγχονται από την εν λόγω εταιρία ή ενεργούν για λογαριασμό της. Υποστηρίζουν, ιδίως, ότι ορισμένες από αυτές δεν είναι ναυτιλιακές εταιρίες, ότι δεν κατέχονται από την IRISL ή ότι η συμμετοχή της τελευταίας στο κεφάλαιό τους είναι μειοψηφική.

74 Το Συμβούλιο και οι παρεμβαίνοντες διάδικοι αμφισβητούν το βάσιμο των επιχειρημάτων των προσφευγουσών.

75 Συναφώς, όταν δεσμεύονται τα κεφάλαια οντότητας αναγνωριζόμενης ως παρέχουσας στήριξη στη διάδοση των πυρηνικών όπλων, υφίσταται ένας μη αμελητέος κίνδυνος η οντότητα αυτή να ασκεί πίεση στις οντότητες που κατέχει ή ελέγχει ή που ενεργούν για λογαριασμό της προς καταστρατήγηση του αποτελέσματος των μέτρων που την αφορούν. Υπό τις συνθήκες αυτές, η δέσμευση κεφαλαίων των οντοτήτων που κατέχονται ή ελέγχονται από οντότητα αναγνωριζόμενη ως παρέχουσα στήριξη στη διάδοση των πυρηνικών όπλων ή που ενεργούν για λογαριασμό της είναι αναγκαία και πρόσφορη για την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας των μέτρων που λαμβάνονται κατά της τελευταίας και προς αποτροπή του ενδεχομένου καταστρατηγήσεως των μέτρων αυτών (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 9ης Ιουλίου 2009, T-246/08 και T-332/08, Melli Bank κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2009, σ. II-2629, σκέψη 103).

76 Εντούτοις, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 44 έως 68 ανωτέρω, εν προκειμένω, το Συμβούλιο δεν απέδειξε ότι η IRISL παρέσχε στήριξη στη διάδοση των πυρηνικών όπλων.

77 Υπό τις συνθήκες αυτές, ακόμα και αν γίνει δεκτό ότι οι λοιπές πέραν της IRISL προσφεύγουσες όντως κατέχονται ή ελέγχονται από την τελευταία ή ενεργούν για λογαριασμό της, η περίσταση αυτή δεν δικαιολογεί την επιβολή και διατήρηση σε ισχύ των περιοριστικών μέτρων που τις αφορούσαν, καθόσον δεν αποδείχθηκε βασίμως ότι η IRISL παρείχε στήριξη στη διάδοση των πυρηνικών όπλων.

78 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτός ο τέταρτος λόγος καθόσον αφορά το γεγονός ότι οι λοιπές πέραν της IRISL προσφεύγουσες κατέχονται ή ελέγχονται από την τελευταία ή ενεργούν για λογαριασμό της.

79 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, πρέπει να γίνει δεκτός ο τέταρτος λόγος όσον αφορά το σύνολο των προσφευγουσών και να ακυρωθούν, κατά συνέπεια, οι προσβαλλόμενες πράξεις καθόσον τις αφορούν, χωρίς να απαιτείται να εξεταστούν τα λοιπά επιχειρήματα και οι λοιποί λόγοι των προσφευγουσών.

Επί των διαχρονικών αποτελεσμάτων της ακυρώσεως των προσβαλλομένων πράξεων

80 Καταρχάς, όσον αφορά τα διαχρονικά αποτελέσματα της ακυρώσεως των προσβαλλομένων πράξεων, σημειώνεται ότι ο εκτελεστικός κανονισμός 668/2010, ο οποίος τροποποίησε τον κατάλογο του παραρτήματος V του κανονισμού 423/2007, δεν παράγει πλέον έννομα αποτελέσματα κατόπιν της καταργήσεως του τελευταίου αυτού κανονισμού από τον κανονισμό 961/2010. Ομοίως, με τη σειρά του ο κανονισμός 961/2010 καταργήθηκε από τον κανονισμό 267/2012. Επομένως, η ακύρωση του εκτελεστικού κανονισμού 668/2010 και του κανονισμού 961/2010 αφορά μόνον τα αποτελέσματα που παρήγαγαν οι πράξεις αυτές από την έναρξη ισχύος τους έως την κατάργησή τους.

81 Στη συνέχεια, όσον αφορά τον κανονισμό 267/2012, υπενθυμίζεται ότι, δυνάμει του άρθρου 60, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 280 ΣΛΕΕ, οι αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου με τις οποίες ακυρώνεται κανονισμός παράγουν αποτελέσματα μόνον από τη λήξη της προθεσμίας ασκήσεως αναιρέσεως του άρθρου 56, πρώτο

εδάφιο, του εν λόγω Οργανισμού ή, εφόσον έχει ασκηθεί αναίρεση εντός της προθεσμίας αυτής, από την απόρριψή της (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 16ης Σεπτεμβρίου 2011, T-316/11, Kadio Morokro κατά Συμβουλίου, που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 38).

82 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Συμβούλιο διαθέτει δίμηνη προθεσμία, παρεκτεινόμενη λόγω αποστάσεως κατά δέκα ημέρες, από της κοινοποιήσεως της παρούσας αποφάσεως, για να άρει τις διαπιστωθείσες παραβάσεις, λαμβάνοντας, ενδεχομένως, νέα περιοριστικά μέτρα σε βάρος των προσφευγουσών. Εν προκειμένω, ο κίνδυνος να θιγεί κατά τρόπο σοβαρό και ανεπανόρθωτο η αποτελεσματικότητα των περιοριστικών μέτρων που επιβάλλει ο κανονισμός 267/2012, λαμβανομένων μάλιστα υπόψη των σημαντικών συνεπειών που έχουν τα μέτρα αυτά επί των δικαιωμάτων και ελευθεριών των προσφευγουσών, προφανώς δεν είναι τόσο υψηλός ώστε να δικαιολογεί τη διατήρηση των αποτελεσμάτων του εν λόγω κανονισμού έναντι αυτών για χρονικό διάστημα που να υπερβαίνει τον προβλεπόμενο στο άρθρο 60, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου χρόνο (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση Kadio Morokro κατά Συμβουλίου, σκέψη 81 ανωτέρω, σκέψη 38).

83 Τέλος, όσον αφορά τα διαχρονικά αποτελέσματα της ακυρώσεως της αποφάσεως 2010/413, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 2010/644, υπενθυμίζεται ότι, δυνάμει του άρθρου 264, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να επισημάνει, αν το κρίνει αναγκαίο, ποια από τα αποτελέσματα της ακυρωνόμενης πράξεως πρέπει να λογίζονται οριστικά. Εν προκειμένω, η ύπαρξη διαφοράς μεταξύ της ημερομηνίας κατά την οποία αρχίζει να παράγει τα αποτελέσματά της η ακύρωση του κανονισμού 267/2012 και η ακύρωση της αποφάσεως 2010/413, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 2010/644, ενδέχεται να συνεπάγεται σοβαρή προσβολή της ασφάλειας δικαίου, καθόσον οι δύο αυτές πράξεις επιβάλλουν στις προσφεύγουσες τα ίδια μέτρα. Επομένως, τα αποτελέσματα της αποφάσεως 2010/413, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 2010/644, πρέπει να διατηρηθούν όσον αφορά τις προσφεύγουσες μέχρις ότου η ακύρωση του κανονισμού 267/2012 αρχίσει να παράγει τα αποτελέσματά της (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση Kadio Morokro κατά Συμβουλίου, σκέψη 81 ανωτέρω, σκέψη 39).

Επί των δικαστικών εξόδων

84 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι το Συμβούλιο ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα των προσφευγουσών.

85 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα που παρεμβαίνουν σε δίκη φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα. Επομένως, η Επιτροπή και η Γαλλική Δημοκρατία θα φέρουν τα έξοδά τους.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Ακυρώνει, καθόσον αφορούν την Islamic Republic of Iran Shipping Lines και τις λοιπές 17 προσφεύγουσες των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται σε σχετικό παράρτημα:

— το παράρτημα ΙΙ της αποφάσεως 2010/413/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 2010, για περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν και για την κατάργηση της κοινής θέσης 2007/140/ΚΕΠΠΑ·

— το παράρτημα του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 668/2010 του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 2010, για την εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 423/2007 σχετικά με ορισμένα περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν·

— **το παράρτημα της αποφάσεως 2010/644/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2010, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/413·**

— **το παράρτημα VIII του κανονισμού (ΕΕ) 961/2010 του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2010, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 423/2007·**

— **το παράρτημα IX του κανονισμού (ΕΕ) 267/2012 του Συμβουλίου, της 23ης Μαρτίου 2012, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 961/2010.**

2) **Τα αποτελέσματα της αποφάσεως 2010/413, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 2010/644, διατηρούνται σε ισχύ όσον αφορά την Islamic Republic of Iran Shipping Lines και τις λοιπές 17 προσφεύγουσες των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται σε σχετικό παράρτημα μέχρις ότου καταστεί οριστική η ακύρωση του κανονισμού 267/2012.**

3) **Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης φέρει, επιπλέον των δικαστικών του εξόδων, τα έξοδα της Islamic Republic of Iran Shipping Lines και των λοιπών 17 προσφευγουσών των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται σε σχετικό παράρτημα.**

4) **Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Γαλλική Δημοκρατία φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.**

Pelikánová Jürimäe Van der Woude

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 16 Σεπτεμβρίου 2013.

(υπογραφές)

Παράρτημα

Bushehr Shipping Co. Ltd, με έδρα τη Βαλέττα (Μάλτα),

Hafize Darya Shipping Lines (HDSL), με έδρα την Τεχεράνη (Ιράν),

Irano – Misr Shipping Co., με έδρα την Τεχεράνη,

Irinvestship Ltd, με έδρα το Λονδίνο (Ηνωμένο Βασίλειο),

IRISL (Malta) Ltd, με έδρα τη Sliema (Μάλτα),

IRISL Club, με έδρα την Τεχεράνη,

IRISL Europe GmbH, με έδρα το Αμβούργο (Γερμανία),

IRISL Marine Services and Engineering Co., με έδρα το Qeshm (Ιράν),

ISI Maritime Ltd, με έδρα τη Βαλέττα,

Khazar Shipping Lines, με έδρα το Anzali (Ιράν),

Leadmarine, με έδρα τη Σιγκαπούρη (Σιγκαπούρη),

Marble Shipping Ltd, με έδρα τη Sliema,

Safiran Payam Darya Shipping Lines (SAPID), με έδρα την Τεχεράνη,

Shipping Computer Services Co., με έδρα την Τεχεράνη,

Soroush Saramin Asatir Ship Management, με έδρα την Τεχεράνη,

South Way Shipping Agency Co. Ltd, με έδρα την Τεχεράνη,

Περιεχόμενα

Ιστορικό της διαφοράς 2

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων 3

Σκεπτικό 4

Επί της ουσίας 4

Επί του δευτέρου λόγου, που στηρίζεται σε παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, καθόσον αφορά την αιτιολογία έναντι της IRISL 5

Επί του τετάρτου λόγου, που στηρίζεται σε πλάνη εκτιμήσεως όσον αφορά τη λήψη περιοριστικών μέτρων έναντι των προσφευγουσών 7

– Επί της εμπλοκής της IRISL στη διάδοση των πυρηνικών όπλων 8

– Επί της εμπλοκής της Khazar Shipping Lines στη διάδοσητων πυρηνικών όπλων 11

– Επί του γεγονότος ότι οι λοιπές πέραν της IRISL προσφεύγουσες κατέχονται ή ελέγχονται από αυτήν ή ενεργούν για λογαριασμό της 12

Επί των διαχρονικών αποτελεσμάτων της ακυρώσεως των προσβαλλομένων πράξεων 12

Επί των δικαστικών εξόδων 13